

PROOVIALADE HAUDELINDUDEST VILJANDI LÄHEDAL 1994. AASTAL

Endel E d u l a
Malmi 8-24, Viljandi EE2900

Haudelindude arvukust hinnati 1994. aastal kolmel proovialal Viljandi linnast lõunas, Viiratsi valla Näraska talu maadel (atlaseruudus ME1d2). Üheks vaatlusalaks on antud majapidamise õue-aiamaa (suurusega 0,7 ha), teiseks sellest läände jääva metsatuka kagunurk (2 ha) ja kolmandaks samas asuv metsastunud ja võsastunud puisniit (1,8 ha). Viimased kaks jäävad 1989. aasta 13 ha suuruse loendusala (vt. Edula 1990) idapoolsesse ossa, mis tundub olevat lindudega suhteliselt tihedamalt asustatud. Kõigil nimetatud aladel on üles pandud pesakaste, mistõttu suluspesitsejaid võib seal leiduda rohkem kui mujal.

Majapidamises olid suvel kogu aeg inimesed ja õues elutsevaid linde sai pidevalt jälgida. Metsa vaatlusalad läbiti umbes 50 m vahedega neljal korral (7. ja 9. mail, 6. ja 9. juunil), kaardistades kõik kohatud linnud. Vahepeal püüti üles leida võimalikult palju pesi.

Kolmel vaatlusalal leiti 1994. aastal kokku 30 liiki kindlaid ja tõenäolisi pesitsejaid. Kõige tihedamini olid asustatud taluõu ja segamets. Metsa-aladel oli lindude asustustihedus kõrgem kui 1989. aastal, kuid see võis tuleneda ka

paremast uuritusest (1989. aastal tehti kolm loenduskäiku ja marsruudid asusid suuremate vahedega) ning lindude ebaühtlasest paiknemisest alal.

Vaatlusala nr. 1: taluõu

Metsaäärsel talumaja õue põlised piirid pole muutunud. Kunagi tuule kaitseks piirile istutatud kuused on nüüd suureks kasvanud, kuuskede rida on õue keskel asuvas elumajast idas, läänes ja loodes, väikeste kuuskede tukk kagus. Õues on suuri õunapuid, marjapõõsaid ning ilupuid ja -põõsaid. Piirkonda jääb ka kolm suurt tamme ja neli kaske. Tehispesi on kuldnokkadele 15 ja väikelindudele 4.

Teadaolevalt pesitses 1994. aasta selle talu õuemaal 31 paari linde 14 liigist. Arvukaimad olid hallrastas ja kuldnokk (mõlemat 7 paari), järgnes metsvint (4 paari). Vainurästast ja ohakalindu pesitses 2 paari, suitsupääsukest, metskiuru, linavästriku, hallvarest, käosulast, väike-põõsalindu, must-kärbsenäppi, hall-kärbsenäppi ja muusträstast kõiki 1 paar.

Aprillis ja mai algul kohati laulmas ka laulurästast (1 isend), punarinda (1) ja võsaraati (1). Aprillist juunini käisid vaatlusalal toitumas rohevint (1 paar) ja siisike (1 paar), aprillis ja mai algul ka suur-kirjurähn (1 isend), pasknäär (2 paari), rasvatihane (2 paari) ja leevike (1 paar).

Vaatlusala nr. 2: segamets

Uuritud segametsas kasvavad vanad kuused ja saared. Vähem leidub halli leppa ja paju. Alusmetsas domineerivad sarapuupõõsad ja toomingad. Kasvab ka üksikuid teisi lehtpuuliike. Alustaimestik on mitmekesine, esineb naati ja laanelille, kohati sinilille. Alale on üles pandud üks pesakast kuldnokale ja 5 tihasesuurustele lindudele.

Kokku täheldati 20 liiki pesitsejaid, üldise asustustihedusega 36 paari / ha (tabel 1).

Vaatlusala nr. 3: metsastunud puisniit

Vaatlusala on vaheldusrikas, seda läbib vesine "soonets". Kunagine puisniit on nüüd kattunud hõreda niiske segametsaga (lepp, paju, kuusk jt.). Kõrgematel kohtadel moodustab alusmetsa sarapuu. Vaatlusala teise osa hõlmab võsastunud niit, mida kohati katab tihe kase-, lepa- ja pajuvõsa. Ala ühes nurgas on vanem kuusetukk sarapuudega, teisel noorte kuuskede tukk kaskede ja saartega. Leidub ka väike lapp puudeta rohustut (angervaks, nõges, jumikad). Vaatlusalal on kaks pesakasti kuldnokkadele ja neli tihastele.

Kokku täheldati 17 liiki pesitsejaid, üldise asustustihedusega 22 paari / ha (tabel 2).

Tabel 1. Lindude arvukus ja leitud pesade arv Närska talu segametsas 1994. a.
Table 1. Number of nesting birds and nests found in Närska forest in 1994.

Liik <i>Species</i>		Paare <i>Pairs</i>	Paare/ha <i>Pairs/ ha</i>	Leitud pesi V/VI <i>Found nests V/VI</i>
Kaelustuvi	COLPAL	1	0,5	-
Suur-kijurähn	DENMAJ	1	0,5	-
Käblik	TROTRO	1	0,5	1/0
Punarind	ERIRUB	1	0,5	1/0
Ööbik	LUSLUS	1	0,5	-
Musträstas	TURMER	3	1,5	1/1
Hallrästas	TURPIL	11	5,5	3/1
Laulurästas	TURPHI	4	2,0	1/0
Vainurästas	TURILI	4	2,0	4/3
Käosulane	HIPICT	1	0,5	-
Aed-pöösälind	SYLBOR	2	1,0	-
Mustpea-pöösälind	SYLATR	3	1,5	0/1
Salu-lehelind	PHYLUS	1	0,5	-
Must-kärbsenäpp	FICHYP	4	2,0	0/4
Puukoristaja	SITEUR	1	0,5	-
Porr	CERFAM	1	0,5	1/0
Metsvint	FRICOE	29	14,5	0/3
Ohakalind	CARCAR	1	0,5	-
Siisike	CARSPI	1	0,5	-
Leevike	PYRPYR	1	0,5	-
Kokku / Total		72	36,0	12/13

Tabel 2. Lindude arvukus ja leitud pesade arv Närska talu metsastunud puisniidul 1994. aastal.

Table 2. Number of nesting birds and nests found in Närska brushwood, 1994.

Liik <i>Species</i>		Paare <i>Pairs</i>	Paare/ ha <i>Pairs/ ha</i>	Leitud pesi V/VI <i>Found nests V/VI</i>
Kaelustuvi	COLPAL	1	0.6	-
Metskiur	ANTTRI	1	0.6	-
Punarind	ERIRUB	1	0.6	-
Õöbik	LUSLUS	1	0.6	-
Musträsta	TURMER	3	1.7	2/1
Hallrästa	TURPIL	6	3.3	0/1
Laulurästa	TURPHI	1	0.6	1/0
Vainurästa	TURILI	4	2.2	0/1
Käosulane	HIPICT	1	0.6	-
Pruunselg-pöösaliind	SYLCOM	1	0.6	0/1
Mustpea-pöösaliind	SYLATR	1	0.6	-
Salu-lehelind	PHYLUS	3	1.7	0/2
Pöialpoiss	REGREG	1	0.6	-
Must-kärbsenäpp	FICHYP	2	1.1	2/0
Rasvatihane	PARMAJ	1	0.6	1/1
Metsvint	FRICOE	11	6.1	0/2
Ohakaliind	CARCAR	1	0.6	0/1
Kokku / <i>Total</i>		40	22.2	6/11

Kirjandus. Edula, E. 1990: Talumetsa haudelinnustiku loendamisest Viljandimaal. - Hirundo 6: 1-3.

Breeding birds at sample plots in the surroundings of Viljandi in 1994

Breeding birds were mapped at three sample plots: farmyard (0.7 ha), mixed forest (2 ha) and old wooded meadow overgrown with bushes and trees (1.8 ha). All plots include many nest-boxes for hole-nesters.

Altogether 30 confirmed and probable nesting species were found. In farmyard, 31 pairs of 14 species bred, the Fieldfare (7 pairs) and the Starling (7 pairs) being the most numerous. In mixed forest 72 pairs of 20 species were found (Table 1) and in brushwood 40 pairs of 17 species (Table 2). The bird numbers in forest and brushwood were higher than in 1989 (see Edula 1990), but this may be caused by methodological differences.